

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

(3)

ANAYASA
TASARISI
İŞVEREN
İSTEKLERINE
GÖRE
HAZIRLANDI

XIV.
OMAGAN
GENEL
MURUL

ÇALIŞMA RAPORU

(3) Ankara, Nisan 1982

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU

İŞTE İSPAT!!..

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) 19 Temmuz 1982 günü yaptığı açıklamada, «Anayasa Tasarısının özellikle ekonomik hak ve özgürlükler alanındaki yağâne kaynağı, son on yıldır Türk İşverenlerinin raporlarıdır, bu raporlara geçen görüşleridir» demiştir.

TÜRK-İŞ bu iddiasını daha sonra çeşitli zamanlarda tekrarlamıştır.

TÜRK-İŞ'in bu iddiası delillerle sabittir...

İddianın kanıtlanabilmesi için, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)'nın 12 Eylül 1980 sonrasında, Nisan 1982'de on-dördüncü genel kurullarına sunulan raporu ve «Türkiye Cumhuriyeti Yeni Anayasası Üzerine Görüşler, Düşünceler, Öneriler» bağlı Dânişma Meclisi'ne sunulan TİSK Raporu'nu incelemek yeterlidir. Bu belgelerde yer alan isteklerden bazılarının Anayasa Tasarısında yer almamış bulunmasına bâkılarak Anayasa Komisyonu'nun işveren isteklerini bir «süzgeçten geçirdiği» sanılmamalıdır.. Değinilen çalışma raporlarında açığa vurulan isteklerden bazıları, imkân bulunabildiği oranda —ve Anayasal güvençeye kavuşturulmasını sağlamak düşüncesiyle— Anayasa'da kurulmuştur, bazıları son iki yıldır kamuoyunda ve Hükümet nezdinde istekleri doğrultusunda turşılır hale getirilmiş, diğer bazıları ise, Millî Güvenlik Konseyi'ne sunulmuş bulunan Sendikalar Yasası ve Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokant Yasası değişikliklerine aktarılmıştır. Bu yoldan, hak ve özgürlükleri kısıtlayabilmek, özgür sendikacılık hareketini etkisiz hâle getirebilmek ve serbest toplu pazarlık sisteminin işlerliğini önleyebilmek için bir düzenleme tasarlanmıştır.

Sosyal
Yapıyı
Tahrif
Plâni

Bilindiği gibi, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyon (TİSK)'nın görüşleri, kendi deyişleriyle, «hür teşebbüs görüşlerini» temsil etmektedir.

Raporu (Sayfa 19)

çırakları artırmaktır. Arter sieberiigerlerin % 2. leverelerin % 10. Bütçeye lavoren ve leglerin ödedikleri prim oranı bazi işlerde % 4'te olmuştur.

esas teşvi ve teknik gerekliliklerin yukseltildigidir.
eksporsi için buz sobaları getirilmelidir. Buzlar emeklilerden de % 2
de prim alımları, yerine buz bedellerinin % 20'sini edenmiş, muayene
ve teknik gerekliliklerin yukseltildigidir.

çırın ortamı: getirinde oetlenebilir.
İkinci edenmeyeen primler için, edenacek geleme zoomm arsunmaya.
alma şartları: verilenlere uyananlar.

oyna şartları yeniden düzenlenmiştir.

İnşa hizmetlerini etkili ve uygun maliyetlerle sunmaktadır.

başlılar itibarıyla doğrudan doğrultuslu bu deşifrikörlerden görsüleceğiz. Bu deşifrikörlerin konususunda tabii olsalar beklenmeden sosyal genetik çok pateli bir serviteye kırta prim erken geliş vergisi gibi örnekler sunulmuştur.

www.pinkbrain.com

1951 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren «Devlet Denetleme Kurumları» Muhakimə Konusunda İlki İmzalı Mükemmeliyeti Kanunun emresini, «Yönetiminin, dini dinliliye ve verimli bir şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanmasına hizmet etmeli»

Sekonderdeki birlikte, Karol 9 byeden plusmata olup, her düzeydeki İngiliz ve İtalyan teşkilatları tarafından da her türlü hazırlık, astırma ve dorettileme

AI ZİPİNLARA YENİ BİR BAŞS AÇISI

şununla birlikte 12 Eylül 1980 tarihinden önceki bakır eğızılar ve bunu görevdeki uluslararası naflı bir ortakla sunulmuştur. Bu eğızın müdürlük yaşamın bulunmamıştır. Daha sonra bu eğızın repertuarı bir deha sarılıcısı eşliğinde sağlam temellerle birlikte bir çatıya asılmıştır. Bu eğızın müdürlük yaşamın bulunmamıştır. Daha sonra bu eğızın repertuarı bir deha sarılıcısı eşliğinde sağlam temellerle birlikte bir çatıya asılmıştır.

Yüksekinde Temel Düşünlebilirlik Metreyası

İnşaat işlerinde en çok kullanılan malzemeler beton ve çimento'dur. Bu malzemelerin üretiminde en çok kullanılan enerji kaynakları elektrik ve doğalgazdır.

ste tarihi içeriği nigelilerin yaklaşımında daima işçilerin himayeyle muhitçe oğlununun hâkim iştirâde bilinen bir gerçeklik. Artık işinin erziliğit, işçilerin iş alımlarını gecereşit etmektedir. İşçilerin bu konuda elbetçi seviye şuurunu imlananlar çok olmamaktadır. Buna yana da 2 milyon yakın işsizlik var. Dürbünle Dürbünle çalışan işçilerin müstü bir arzılık testi ettiğit söyleyene de dahi 2.5 milyon işçi sevkiyatlarında artik savunmamak mümkün değildir. Bu soruya somnuslu yaklaşımın loca lâhimâ yorum kriteri terkedilmeli ve olası

ye İşveren Sendikaları Konfederasyonu «sosyalist» bokis oçısının değiştirilmesini istemektedir... Bundan böyle «mutlu azınlık» kabul ettiğimiz yararına düzenleme yapılmamalıdır! (1) Ancak Taksim'de bu istekten hareket edilmemiştir...

ür Teşebbüsün sözcüsü» olduğu açıkla-
Türkiye İşveren Sendikaları Konfederas-
un hedefi, İşçi-İşveren ilişkilerinde ve
politikamızda akılç, dengeli, demokra-
şürlükçü bir yapı kurmak değil, Türkiye'-
nin burjuvimiara sürüklemek bahasına, bu
işverenlerin ve iş adamlarının isteklerini
ni kılmaktır...

Bu çevrelere göre, bugün geçiş döneminin kendine özgü şartlarını istismar etmek için bulunmaz bir fırsat vardır... Bu fırsat, işveren şirketleri istikametinde sonuna kadar kullanmalıdır!

TİSK bu anlayışı çerçevesinde ,yurdumuzda sosyal güç dengesinin tahribi ile sonuçlanacak önerilerini ve görüşlerini 12 Eylül 1980'den kısa bir süre sonra açıklamıştır.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'na göre, «'sosyal sorunlara 12 Eylül 1980 tarihinden önceki bakış açısı ülkemizi kötü bir ortama sürüklemiştir; bu sebeple, demokratik rejimi bir daha sarsılmayacak biçimde sağlam temellere oturtma çabasında, sosyal sorunlar —bir başka açıdan— ele alınmalıdır.» «Bir başka açının» ne olduğu ise, TİSK'in Nisan 1982 tarihli çalışma raporunda şu sözlerle çıkışlığı kavuşturulmaktadır:

« Geçmişte İşveren-İşçi İlişkilerine yaklaşımada daima İşçilerin himayeye muhtaç olduğu görüşünün hakim olduğu bilinen bir gerçekdir. Artık İşçinin ezildiği, istismar edildiği iddialarının geçersizliği ortadadır. İşçilerin bugün ulaşımı seviye memurlara sağlanan imkânların çok üstündedir. Bunun yanında üç milyona yakın işsizin varlığı düşünülfürse, ülkemizde çalışan işçilerin mutlu bir azinlik teşkil ettiği söylenebilir. Bu durumu geçmiş tecrübeler ışığında artık savunmak mümkün değildir. Bu sebeple, sosyal sorunlara yaklaşıırken işçi lehinde yorum kriteri terkedilmeli ve Ülke yararı gözetilmelidir.»

Böylece 12 Eylül 1980 sonrasında, Türk işverenleri ve iş adamları Türk işçilerini «mutlu azınlık» ilân etmiş bulunmaktadır. Aynı çevrelere göre, şimdi yapılımak gereken iş, bu «mutlu azınlığın temel hak ve özgürlüklerini elinden almak»tır; üstelik bu yaklaşımla, «hem sosyal sorunlar çözülecek, hem de ülki sularını gözetilmiş olacak»tır. (!)

Once Bir
Teşiste Birleşilmelidir

Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu'nun «bu yeni yaklaşımı» nasıl benimsayerek, Anayasa'da nasıl kurumlaştırdığına gecmeden önce bir teşiste birleşmek ve hatalı genellemelerin yol açtığı yanlışları önlemek lazımdır.

İşçi-işveren ilişkilerini Türkiye'nin yaşadığı çıkmazlardan, bunalımlardan soyutlayabilmek olanaksızdır...

Sosyal politikacılardan belirttiği gibi, «... Ülkemizin ekonomik ve siyaset koşullarının nisbeten olverişli olduğu dönemlerde İşçi-işveren ilişkilerinde ciddi bir sorunla karşılaşılmış ulusal üretim ve verimlilikte belirli artışlar sağlanmıştır. Buna karşılık, ekonominin dar boğazlara girdiği, işsizliğin arttığı, fiyat hareketlerinin pek az ülkede rastlanan bir hız kazandığı, Devlet otoritesinin hiç sayıldığı, siyaset partilerin kısır bir çekişme içinde Parlamento-yu işlmez hale getirdiği dönemlerde İşçi-işveren ilişkileri de bu durumdan etkilenmiş»tir.

Tüm bu gerçekler ortada iken, söyle, «sosyal sorunlara 12 Eylül 1980 tarihinden önceki bakış açısından ülkemizi kötü bir duruma düşürmüştür... Geçmişte İşveren-işçi ilişkilerine yaklaşımda daima İşçilerin himayeye muhtaç olduğu görüşünün hakim olduğu bir gerçektir» genellemesi ile başlayıp, çözüm olarak da «sosyal sorunlara yaklaşırken işçi Lehine yorum kriteri terkedilmeli» demek ve ancak bu yapılsa «ülke yararının göze alınmış olacağını» ileri sürmek, hem yanlıştır, hem de sorumsuzluktur.

Ne var ki, «yurt çıkışlarını kendi öz çıkarlarından ibaret sayan»; komik de olsa, Türk işçilerini «mutlu azınlık» olarak İlân etmekten çekinmeyen bu zihniyetin temsilcileri için sorumsuzluk artık, günlük yaşamın kuralı haline gelmiştir. Ve bu sorumsuz tutum, giderek Anayasa çalışmalarına sıçratılmıştır...

TÜRK-İŞ'in çeşitli zamanlarda açıkça belirttiği gibi, bu gidişin faturası «sosyal bunalım» olabilir... Ve kuşkusuz bunu ödeyecek olanlar da, İşçiler değildir...

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)'nın «sosyal bunalım programı», yukarıda da belirtildiği gibi, genel kurul çalışma raporlarında ve Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu'na sunulan resmi görüşlerinde açıklanmaktadır.

Programın hedefi, «özgür sendikacılığı, grevli serbest toplu pazarlık düzenini çökertmek, işçi örgütlerini her yönden etkisiz kuruluşlar haline getirmek, sosyo-ekonomik sorunlara çözüm arama işlevlerini baltalamak, sosyal devlet anlayışını tahrif etmek»tir.

Vahim olan, bu sosyal bunalım programının Anayasa Tasarısında ayınen yer almış bulunmasıdır.

TİSK'in isteklerinin Anayasa'da nasıl kurulmasıyla çalışıldığını önce «toplu pazarlık düzeni» bakımından görelim...

Toplu
Sözleşme
ve
Grev
Düzeni

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun çalışma raporunun 29 ve 30uncu sayfalarında açıklanan «toplu sözleşme ve grev düzeni»ne ilişkin görüşleri şöyledir:

- Lokavt Anayasa'da kurulması gereklidir.
- Grev ve lokavt yasakları genişletilmelidir.
- Hak İhtilaflarında grev yapma olanağı kaldırılmalıdır.
- Grev ve lokavt kararlarının belirli bir süre içinde uygulanması zorunlu olmalı, bu süre geçtikten sonra bu hukuk kullanılmamalıdır. Grevin başlama tarihi İşverene önceden bildirilmelidir.

Gereken Anayasa Tasarısının gerekçesi-
ne göre, «grev ve lokavt hakları sadece toplu
sözleşme yapıılırken uyuşmazlık çıkması halin-
de» tanınmış, başka deyişle «hak grevi yolu tı-
kanmıştır.» Bu yolun seçilmesinin nedeni ise,
gerekçedeki kılıfı göre, «... mahkemelere saygı
ve çalışma barışı ilkeleri»dir. Bir toplu iş sözleş-
mesi döneminde mutlak İş barışı esası kabul
edilmiştir...»

«Meşru
Çizgiyi
Aşan»
Grevler

Aynı maddede «grev ve lokavt yasaklama-larına ve ertelemesine» deðinilerek, «bu hallerde uyuþmazlığın iþveren deýimi ile bir tarafsız organ tarafından cozülmesi» öngörülmekte, tarafsız organ olarak da, «Yüksek Hakem Kurulu» secilmektedir.

58inci madde ile bağıntılı olarak, işveren istekleri doğrultusunda «meşru çizgiyi aşan grevler sorunu» (!) da «Tasarının 149uncu maddesi» ve çözülmektedir...

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun 12. Genel Kuruluna sunulan çalışma raporunun 36 ncı sayfasında «meşru çizgiler çasan grevler» söyle anlatılmaktadır;

... belli süreyle açılan grevlerin amacı açılan
grevler olduğu kabul edilmelidir. Makul sayılabilecek
bir sürenin sonunda, eğer grev devam ediyorsa
bu durum genellikle bir hakkı değil, tarafların
kötü ve değişmez tutumlarına dayanır... Toplum
yararlarının gerektirdiği bir sürenin sonunda de-
vam eden grevin tarafsız organlarca sona erdiril-
erek karşılıklı hakların düzenlenmesi yoluna git-
melidir...²

Grev
Erlelemes
ve
Macbur
Tatlim

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun 14. genel kuruluna sunulan çalışma raporunda «meşru çizgiyi aşan grevlerin yetinilmeyerek, ertelenen grevlerde de Yüksek Hakem Kurulu'nun devreye sokulması» istenmektedir.

12

TASARI (MADDE 149)

B. *Diamond v. Scott Koenig*

• What Makes You

MADDE 149. — Yokuslu Natom Kursu. Aşayıştan 50 nc. maddeden 8. şıkkın 2. hukuki düşüncesini ve 173. hukuki düşüncesini 50. maddede yer almış hukuki düşüncelerin birlikte 1923 Çubuk Balıkesir hukuki düşünceleri, hukuki düşüncelerin birlikte 1923 Çubuk Balıkesir hukuki düşünceleri.

Tarsflördas anläggarit, grotta vägen i öster om den gamla postvägen, är en av de största och mest intressanta i landet.

1

VI **IBARE**

A. *Microbial ecology*

MADDE 150. — İkinci, tıpkı ve göreceliyle bir ilişkisi/ ve kusursuz olmaması.
İşareti hediye ve göreceleri, mertebeden puanları ve periyodik puanları esasla da devam et.

L. Vöranmerker

MADDE 151 - Bakanlıklar ve Kurum Yöneticileri, İstediğinde elektronik ortaklıkta bulunan herkesin ve gelen eylemlerinin saflığının tam ve bütönlüğünü onaylıp onaylamadan önce, gerekli teknik bilgiye erişimini sağlayacaktır. Yenidenadiller, Rızaeli Çanakkale yasasına,

3. Party Definitions

MADDE 152. — Yüzde 50'lik birde oynamalarının, oynamış ve verilen gibi yediğimiz ve poligraf testlerinin sonuçları olumsuzdu. Cumhurbaşkanlığı böyle olacak, kararla Devlet Demokratik Hareket Partisi'ni başbakanlık görevine atıyor. Birkaç gün sonra kurum ve kurulaklarında ve serbestçe partisinde bulusmaların ve kurulakların kaldırıgını bir önceki kurulak, kâmi kurum ve şubeğindeki olağan toplantılarında, itirazçı kişi ve oyveren kişi de katılmalarına, konseyi yazar derneklerin ve valiliklerin, bir önceki kurulaklarla arapsız ve demokratik yeter; son olarak imzalar halinde Cumhurbaşkanlığına sunuyor.

Dreams Martel

Tasarı bu şekilde benimsenirse Yüksek Hakem Kurulu vasıtasıyla «mecburi tahkim» kural haline gelecektir. İşverenler de bunu istemişlerdir... Bu, işçinin temel haklarının elinden alınması demektir.

İstek söyledir:

«Ertelenen grevlerle ilgili toplu iş sözleşmeleri Yüksek Hakem Kurulu tarafından kesin olarak karara bağlanmalıdır.»

Anayasa Tasarısının 58inci maddesinde
bu isteče su düzenleme ile uyuşmaktadır.

... Grev veya lokantın yasaklı olduğu veya ertelediği durumlarda -uysuzluk, Yüksek Hakem Kurulu tarafından çözülmür.

Tasarının 149 uncu maddesinde, «yasaklı olan ve ertelenen grevler yanında meşru çizgili şemsiş olan (!) grevler» bulunan çözüm söyledir.

... Yüksek Hakem Kurulu, Anayasasının 58inci maddesinde öngörülen hallerde doğrudan; grev veya lokavtın olmış gün devam etmesi halinde taraflardan birinin veya Çalışma Bakanının boşvurusu üzerine, taraflar arasındaki uyuşmazlığı kesin olarak çözümle...»

Grev
Fonunu
Milli
Bankada
Tulmanin
Agaci

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun 12. genel kuruluna sunulan çalışma raporunun 33 üncü sayfasında, işçilere sahip çıkmada, hak ve çıkarlarını koruyup geliştirmede işçinin sendikası ile yarışarak (!) «... Konfederasyonumuza göre, çalışma barışı adalet esaslarına dayandırılmalıdır. Bu amaçla sendikaların grev kararı verdikleri ve uyguladıkları İşyerlerinde greve katılan üyelerine net ücretlerinin yürürlükteki asgari ücretten az olmamak kaydıyla önemli bir bölümünü grev süresince ödemek mecburiyeti getirilmelidir... Ancak o zaman işçi sendikaları bir grevin hem maddi, hem manevi sonuçlarını omuzlamış olacaklardır. ki; gerçek sorumluluk o anda ortaya çıkacak demektir...» denilmektedir.

Anayasa Tasarısında bu isteğe 56 nci maddede « Sendikalar gelirlerini amaçları dışında kullanamazlar. Tüzüklerinde tesbit edilecek grev ve lokavt fonlarını milli bankalarda muhafaza ederler...» denilerek uyulurken, Tasarı gereklilikinde de aynı söyle açıklanmaktadır:

«... Sendikalar tütüklerinde grev ve lokavt fonlarının oranını gösterceceklerdir. Bu fonlar milli banklarda muhafaza edilecektir. Böylece özellikle işçi sendikaları, grev ve lokavt halinde, işçilerine bu fondan yardım yapacaklardır.»

TASARI (MADDE 59)

Gross kardiomyopathia ischaemica: klinische und laboratoriumsdiagnostik.

Grec haitimayesianus ayeriade palominoi. Asper potolic engelmanni.

C. Kognitieve aspecten van de levenscyclus

SAADOC 59. — Ez pot se iipi qalequra. Inqiliz aygorlerinde, topiq iq atiqeqmi, gur ve hikmet yagman. Belasir Karabu he hikmet wiyadatnak wiyam qaleqa pardurak, topiq iq atiqeqmeleri gür-

www.EasyEngineering.net

• 2004-1-1

MADDE 68. — Devlet, herhangi bir faaliyetinde rolü olan herkese yararlı şekilde gizlilik
etmeli olur ve, piyasalarda frik veya antisema sonucu kalkılmış ve karalananın tarihi

Türkiye'de 100 işletmeden 28'ini serbest pazarlık sistemi dışında bırakmak da bir isveren isteği...
Amac İşçileri şimaye etmekmiş...

Küçük İşletmelerde Yasaklıma

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'na göre «küçük işletmeler toplu sözleşme ve grev baskısından kurtarılmalıdır»dır.

Türk Hür Teşebbüs Konseyi'nin bu ortak görüşü, Anayasa Tasarısının 59 uncu madde-sinde su sözlerle gerçekleştirilmektedir:

g. Küçük İşverlerinde Grey ve Lokayı Yasağı :

En çok on işçi çalıştırın kükük işyerlerinde toplu iş sözleşmesi, grev ve lokart yapılmaz. Bakanlar Kurulu bu işçilere uygulanacak uygun çalışma şartlarını, toplu sözleşme dönemlerine göre açıklar.

59uncu madde ile ilgili olarak gerekçede hazırlanan «kilif» ise tek kelimeyle saheserdir(!)..

Gerekçeye göre, sen çok on işçi çalıştırılan küçük işyerlerinde toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt yapılamayacağı hükmü pratik bir noktadan hareket etmekte, küçük işyerlerindeki işçilerin tümünün hizmete edilmesini emoçlamaktadır. Sayıları pek çok olan on işçi çalıştırılan işyerlerinde toplu sözleşme yapılması eobsen nadir rostılanan bir İhtimaldir...»

yusama organına yardımcı olmak üzere 2 kuruluş
düçünülmektedir.

a — İşveren-İşçi İlişkileri Yüksek Kurulu:

İşveren-İşçi İlişkilerinde aşağıdaki yetkilerle
donatılacak, devlet, işveren ve işçi temsilcilerinden
oluşacak bir komitenin kurulması Anayasada
öngörmelidir.

Bu komitenin asgari ücret tesbitine ilişkin kararları ile, memleket ekonomisinin zorunlu kaldırıldığı hallerde ücret ve fiyatlarla veya buna bağlı orta tavan konulması hususunda Hükümetçe yürütülüğe konulacak kararlarına ve nihayet, toplu sözleşme meclisi için oybirliği ile kabul edeceğinin ortak normlara hukuki bağlayıcılık tanınması kabul edilmelidir.

b — Ekonomik ve Sosyal Konsey :

Yukarıda belirtilen komite üyelerinin toplu üye olacağı ve ekonomik alanın diğer sektörlerinin ve tüketicinin temsilcilerinden oluşan bir Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulması da Anayasada öngörmelidir.

Esas itibarıyla ekonomik ve sosyal konularda Hükümet tarafından talep edilecek müdürlükleri vermek ve araştırmaları yapmakla görevlendirilecek Konseyin, çalışma alanına giren konularda istifa etme hakkının alınması zorunlu kılmalıdır.

Konseyin ekonomik ve sosyal alanlarında Anayasada öngörülmüş bir Kanunun çıkarılması için Hükümete başvurma ve 6 ay içinde teklifi yasama organına sunulmaması halinde Cumhurbaşkanına başvurma yetkisi bulunmalıdır.

Bu öneriler çok yerinde görülmüş olacak ki, Danışma Meclisi Anaya Komisyonu, iki kurulu birleştirerek bir «ekonomik ve sosyal konsey» yaratmıştır (!)

Anaya Tasarısının 148inci maddesi şyledir:

c. D. Ekonomik ve Sosyal Konsey

MARDE 148. — Ekonomik ve Sosyal Konsey, milli ekonominin istikrar içinde gelişmesini sağlamak, ekonomik ve sosyal politika arasındaki dengeyi korumak, çeşitli ekonomik sektörler arasındaki uyum ve işbirliğini gerçekleştirmek, çalışanların ücret, aylık, ikramiye ve sosyal yardımlıkları

arasındaki denge ve hakkaniyeti sağlamak amacıyla, Bakanlar Kuruluna önerilerde bulunur. Konsey, ayrıca ekonomik ve sosyal konularla ilişkin kanun tasarısı ve teklifleri hakkında Bakanlar Kuruluna görüş bildirir veya yeni öneriler sunar.

Ekonomik ve Sosyal Konsey, Maliye, Sanayi ve Teknoloji, Tarım ve Orman, Çalışma Bakanları; Devlet Planlama Teşkilatı Müdürü, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı; en çok üyesi olan işçi ve işveren üst kuruluşlarında seçilecek üç üye; Cumhurbaşkanıca iktisat, sosyal ve hukuk alanlarındaki uzmanlardan seçilecek üç üye olmak üzere, onbeş üyeden oluşur.

Konseyin Kuruluş ve İşleyiş şekli, seçilelerin süresi ve özlük işleri, kanunla düzenlenir.

Bu çeşit kuruluşlarda «işçi görüşünün ortaya konabilmesi için önce işçi hak ve özgürlüklerinin eksiksiz tanınmış, işlerliğinin engelsiz sağlanmış olması» gereklidir.

Oysa yapılan bu değildir...

Göstermelik kuruluşlar haline sokulan, eli kolu bağlı işçi örgütleri; serbest toplu pazarlık hakkı elinden alınmış, grev yapabilme olonağı tıllen ortadan kaldırılmış, «mecburi tahtım»ın insafına terkedilmiş işçiler adına, bu Konsey'de neyi savunacaktır !

Böylesine üst düzeyde işçiye ekonomik ve sosyal konularda sözde «kararlara katılma olanağı tanıyan» Anaya Tasarısı, endüstriyel demokrasinin en ileri boyutlarda gerçekleştirildiği 1982 Dünyasında, Türk İşçilerinin yönetimine ve denetime katılma hakkından tek kelime ile olsun, söz etmek gereğini neden hissetmemiştir?

«Ekonomik ve Sosyal Konsey Batı'da şu ülkede de vardır, bu ülkede de...» diyenler, bu ülkelerdeki işçi hak ve özgürlüklerini 20 yıl sonra Türk İşçilerinin elinden almaya çalışıklarını gizleyemezler...

Bu sebepledır ki, işçinin «ekonomik ve sosyal konseye güvenle bakması için tek neden yok»tur...

TİSK RAPORU (SAYFA 26)

Gene enemli bir nottu, bu tarihye ekonomik ve teknik nedenlerle tasminali ligi etkirmase du hususlarin isbet muktefeyetinin hic bir sekilde levarene yokinmis
ir. 1914

Düzen yıldızı 118 sayılı Təsviye tapşırıqları ilə ilgili gərüşlərə yer vermişdir. İstən nitəliyi, surəti və istəmənen rəqət sayına görəsinə alımarak, bir həkim işçilərinə və işyerlərinin bu təsviyənin həqiqəti uğurda keçirən təbəbə edilmişdir.

3.8. Forni Instrumen Dijenarkan Yassiria Yasmine, Gerakan Belia Muda

Görünüş acı tecrübelere işgâfunda sosyal sorumlularımıza yedi bir bulag açıcılarından yoksulluk yararıne yeterinde işaret edilmiştir. Bu cümlelerden olaraq ferdi iş ilişkilerinin üzerindeki etkilerin de bu analizde karşılanabileceklerini göstermek gereklidir.

368 16 Konkurrenz Vergleich: Gegen den Deutschen

1475 Sayılı İc Vakuumundan doğrudanramesini gerekli gördüğümüz mülkesselerde beşlik-
lilik İmamıyla anlaştı ve varlığını sürdürdü.

— Ücret Baskı enflasyonunu azaltır. Bu nedenle:

**ISK'e gericilik ücret Batılı anlaşşa kavuşturulmalıdır...»
Yani ne yapılmalı? Hafta tatilinde, bayramlarda,
Yıllık izinlerde ücret ödenmemeli! Bu da Tasarının
54. maddesinde yer almış.**

Anayasa Tasarısı gerekliliklerine göre, «asgari ücretin tesbiti için de üç ayrı kriter getirilmiştir. Asgari ücret ülkenin ekonomik güvene göre, iş bulanların ve bölgelerin sosyal ekonomik özelliklerine göre tesbit edilecektir....» Zira, doğrudan ücretlerin «...bütün ülke için ve bütün işkolları için tesbiti önlenemez haksızlıklar sebebi olmaktadır...(!)»

Anayasa Komisyonu'nun bu değerlendirmesi (!) ışığında, Tasarının 62. maddesinde de söyle denilmektedir:

«Asgari ücretin tesbitinde, ülkenin ekonomik gücü, iş kolları ve bölgelerin sosyal ve ekonomik özellikleri dikkate alınır.»

**Hafta
Totili
ve
Bayram
fıloretleri**

Komisyonun hassasiyeti bununla da bitmemistir...

Türkiye İşveren Sendikalar Konfederasyonu 14. genel kuruluna sunulan çalışma raporunda «ücretin Baılı anlayışa kavuşturulması» gerektiğini savunmaktadır...

işveren gözünde «ücretli Batılı anlayışa kavuşturmanın yolu, ücretin çalışma karşılığı olmasından hareketle,» işçilere «çalışma yapılmayan günler ve süreler için ücret ödenmemesi»dir. Bunun anlamı, «hafta tatili Ücreti bayram ve genel tatil ücreti, giderek yıllık izinlerde ücret verilmemesidir.»

Anayasa Komisyonu bu istege uygun çözümü Taşarının 54 üncü maddesinde getirmektedir...

Bilindiği gibi 1961 Anayasasının «dinlenme hakkı» başlıklı 44 üncü maddesinde «her çalışanın dinlenme hakkına sahip olduğu» belirtildikten sonra, «ücretli hafta ve bayram tatili ve ücretli yıllık izin hakkı kanunla düzenlenir» denmektedir.

Anayasa Tasarısının 54 üncü maddesi ise söyledir:

C. Dinienme hakkı

MADDE 54. — Dinlenmek çalışanların hakkı.

Tatiller ve yıllık izin hakları ve şartları kâbulüne göre düzenlenir.

Görüleceği gibi, Tasorının bunca kazanılmış hak için getirdiği düzenleme 1961 Anaycasının hakkı kabul eden hükmü yerine, «taşınır ve yıllık izin hakları ve şartlarının kanunla düzenlenmesi» yolundaki hükümdür. Beklenen ise, ileride kanun koyucunun, ücreti, işveren istekleri doğrultusunda «Başılı anlayışa» (i) kavuşturulabilmesidir...

TİSK RAPORU (SAYFA 28)

- Check-Off sistemi kaldırılmış ve toplu sözleşmelerde kabulü yasaklanmalıdır.
- Sendikaların idari ve mali dış denetimi her yıl sağlanmalı ve bu denetimin nesnesi işçilerin ve hizmet kullanıcılarının İşverenin bir türkülük testi edilmelidir. İdari denetimle de sendikaların yapılanlıklarının çalışma şartlarını aşınan dönem verilererek mesleki eğitime yönelik olmamış sağlanmalıdır.
- Sendikaların siyasi partilerin başındaki şube ile kurumları yasaklanması, böyle bir organizasyonun hizmetinde görev almalarına engel olmalıdır.
- * Sendikalar Siyasi partilere maddi yardım kabul etmemeli ve onlara hiçbir şekilde maddi yardımde bulunmamalıdır.
- * Sendikalar siyasi partiler desteklemeleri veya onlara karşı tutum içine girmeleri önlenebilir.
- * Sendikaların siyasi partilerin toplantı, miting veya yürüyüşlerine katılımına izin verilmemelidir.
- * Siyasi parti adı altında sendika kurulmamalıdır.
- * Sendikalardan Başkanlığı ve Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu Üyelerinin siyasi partilerin yönetim organlarında görev almaları yasaklanmalıdır. Böyle bir hizmette sendikalardaki görevleri östralikten sona ermelidir.
- Sendikaların derneklerin mali yardımde bulunmaları önlenmelidir.
- Sendikaların siyasi ve ideolojik maksiyat toplantı, miting ve yürüyüş tercipleri veya burulara katıldıları yasaklanmalıdır.
- İşyerlerinde herhangi bir sendikal faaliyeti yasaklanmalıdır.
- Sendikalar yaşa dayı olayları talepleri reddi etmeye zorlar olsalar, bu reddi etme ansiyelerin hizmeti üzerinde sebebiyet verdiğin yaşa dayı olaylarından dolayı İşveren ve zararlı İşverenlere karşı mali ve hukuki birimden İşveren ile birlikte müttefik olarak sorumluluğu paylaşmalıdır.
- Sendikalar temsilciliği münasebaten yeniden düzenlenmelidir. sendikalar her iyerinde en çok 10 temsilci tayin edilmelidir. sendika temsilcisi İşyerinde ayağın 3 yıldır hizmeti bulunan işçiler arasında seçilebilir. sendika temsilcilerine işçiler tarafından fazla ya farklı yetki sahibi olmamalı ve işbirliği görevi dışında差别 gösterilmemelidir.
- İşverenlerin İşveren sendikalarına ödedikleri idarî maaş kabul edilmelidir.
- Sendika genel kurullarının toplandığı, çalışma hayatı ve organizasyonu düzenlemek konulan işveren ve işçiler sendikalarının aynı özellikleri dikkate alarak düzenlenmelidir.
- İşçilerin sayıları azılılmış, görevlere ve hizmete uygun şekilde düzenlenmelidir.
- Sendikalar Kamuvarlığından uses hizmetleri ortadan kaldırır.

28

TİSK Çalışma Raporunda sendikalara ilgili olarak yapılması istenen değişikliklerin en önemlileri Anayasa Tasarısında yerini bulmuş durumda... Hedef sendikacılığı çökertmek...

Sendika Özgürlüğü ve Ötesi.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonun «Sendika Özgürlüğü»ne ilişkin görüşleme çalışma raporunun 27 ve 28inci maddelerinin yer almaktadır.

TİSK, çalışma raporuna göre,

- Birden fazla sendikaya üyelik yasaklanmalıdır.
- Sendika üyelik adatlarının ücret bordrolarından kesilerek sendika hesabına yatırılması usulü (check-off) kaldırılmış ve toplu iş sözleşmeleri ile kabulü de yasaklanmalıdır.

4

TASARI (MADDE 55 56)

IV. Çalışma ve İşçilerin Başvuruları

A. Çalışma, İşçilerin ve Mülki İşçilerin Başvuruları

MADDE 55. — Herkes, idari ve mülki işçiler, işçilerin ve mülki işçilerin başvurularını kabul etmelidir.

B. Mülki İşçilerin Başvuruları

MADDE 56. — Ozel işçilerin başvuruları kabul edilir. Kâbus, esnaf, hizmetçiler, mülki ekonomiye girenler ve mülki işçilerin başvuruları kabul edilebilir.

Davalı, hizmet işçilerinin başvurusu kabul edilebilir. İşçilerin başvurularının kabul edilmesi konusunda bir priorite yoktur.

C. Çalışma İstemi ve İdare

a. Çalışma İstemi ve İdare

MADDE 57. — Çalışma, hizmete hakkı ve hizmete.

Davalı, işçi - İşveren ilişkilerinde mülki işçilerin başvuru ve çalışma hakkını kabul etmelidir.

Davalı, işçilerin başvuru ve çalışma hakkını kabul etmemesi konusunda bir priorite yoktur.

D. Çalışma Partisi

MADDE 58. — İşveren, işçilerin çalışma hakkını kabul etmesi konusunda bir priorite yoktur.

İşçilerin ve hizmetçilerin çalışma hakkını kabul etmesi konusunda bir priorite yoktur.

E. Dâhilname Hakkı

MADDE 59. — Dâhilname, işçilerin çalışma hakkını kabul etmesi konusunda bir priorite yoktur.

İşçilerin ve hizmetçilerin çalışma hakkını kabul etmesi konusunda bir priorite yoktur.

F. İşçilerin İş Hakkı

MADDE 60. — İşveren, işçilerin çalışma hakkını kabul etmesi konusunda bir priorite yoktur.

Gündemde olan işçilerin çalışma hakkını kabul etmesi konusunda bir priorite yoktur.

İşçilerin çalışma hakkını kabul etmesi konusunda bir priorite yoktur.

İşçilerin çalışma hakkını kabul etmesi konusunda bir priorite yoktur.

G. Sendikal Faaliyet

MADDE 61. — Sendikalar, enflasyon maaşının genel seviyesine düşeylerce OFL - hizmet odası yararı, işçilerin aylık giderlerini, OFL faaliyetine katılmalarını, işçiler partilerin deret görevini ve onlar devlet görevlerini, sendikalar, hizmet kurumları mülki işçilerin ve mülki işçilerin ortak hizmetini edinemeleri.

Sendikaların idarî ve mülki denetimini ile gelir ve gelirleri hizmete öztaraf etmek OFL - hizmet odası.

Sendikal faaliyeti hizmete, İşverenin işçilerine hizmete OFL - hizmet odası.

Sendikalar, partilerin arşivlerinde depo tutulmasına, TİSK'lindeki işçilerin genel işçilerin ortak hizmete mülki hizmetlerde mülki hizmetlerde edilebilir.

Dâhilname Mülki (E. Sayfa : 16)

Anayasa Tasarısında TİSK isteklerine yer verilebilir için «Sendikal Faaliyet» başlıklı bir maddede üretilmiş, bu yoldan yasalarla düzenlenebilecek hususların Anayasaada yer olması sağlanmaya çalışılmıştır...

- Sendikaların siyasi partileri desteklemeleri veya onlara karşı tutum içine girmeleri önlenmelidir.
- Sendikaların siyasi partilerin toplantı, miting veya yürüyüşlerine katılımına izin verilmemelidir.
- Sendikalarla derneklerin birbirlerine mali yardımde bulunmaları önlenmelidir.
- İşyerlerinde her çeşit sendikal faaliyeti yasaklanmalıdır.
- Sendikaların idarî ve mülki dış denetimi her yıl sağlanmalıdır.

İşveren çalışma raporunda yer alan bu isteklerin Anayasa Tasarısına ne şekilde aktarıl-

BİR
DURUM
MUHAKEMESİ

edemecekleri gibi; siyasi amaç güdemezler, siyaset faaliyette bulunamazlar, siyasi partilerden dernek göremez ve onlara destek olamazlar, dernekler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçlarla ortak hareket edemezler.

Sendikaların İdari ve mali denetimi ile gelir ve giderleri konunla düzenlenir. Üye, aidatını sendikaya doğrudan öder.

Sendikal faaliyette bulunma, işyerinde çalışmamayı hakkı göstermez.

Sendikalar, gelirlerini arıcıları dışında kullanamazlar. Tüzüklerinde tespit edilecek grev ve lokantalarını millî bankalarda muhafaza ederler.

Görüleceği gibi Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Tasarısının 55inci maddesinde «tek sendika üyeliği»ne yer verirken, 56inci maddede işveren istekleri doğrultusunda düzenleme yapmıştır.

Buna göre, tek sendika üyeliği zorunlu yapılmaktır, sosyal gerçekliklerle taban tabana zıt bir yaklaşımla sendikalara siyaset yasağı getirilmekte, sendikaların derneklerle, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla ilişkisi, her beraberliğin «siyaset yapıyor olma» ile suçlanabileceği bir anlayışla kesilmekte, sendikaların denetimi Anayasa'da kurumlaştırılmakta, «üye aidatını sendikaya doğrudan öder» denilerek «check-off sistemi» kaldırılmaktadır.

Gerekçeye göre siyaset yasağının amacı, «sendika üyeierinin siyasi bir hareket içinde birleşip toplum içinde kopukluğa sebep olmaları yolunun kopartılması»dır... İş çevreleri «kopukluğa sebep olabilecek», işçilerin ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini koruma ve geliştirme çabası ise her an «siyaset yapıyor olma» ile suçlanabilecektir...

Görüldüğü gibi, gerçek bütün cıplaklııyla ortadadır...

Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu, Anayasa Tasarısını işveren istekleri doğrultusunda hazırlamıştır.

Anayasa Tasarısı bu şekilde benimsendiği takdirde, çalışma barışını ve işçi-işveren çıkar çelişkilerini akıcı dengelere kavuşturabilmenin başlıca aracı olan toplu pazarlık sistemi çekerectir.

Anayasa Tasarısı bu şekilde benimsendiği takdirde, grev hakkındaki kısıtlamalarla toplu iş sözleşmelerini ne yapabilme, ne de yapılmıştı koruyabilme olanağı kalmayacaktır.

Anayasa Tasarısı bu şekilde kabul edildiği takdirde, Türkiye sosyal bunalımlara sürüklene tehlikesi ile karşı karşıya kalacaktır...

Önce bazı gerçeklerde birleşebilmek lâzımdır.

İşçi
Hakları
Düzenlenirken
Keyfiliçe
Yer Yoktur...

Bir defa, işçi-işveren ilişkilerini düzenlerken herkesin keyfince hareket edebileceği; çoğulcu, özgürlükçü demokrasi anlayışı çerçevesinde esasları, kuralları belirli hak ve özgürlüklerde istenildiği şekilde oynanabileceği düşünülmelidir.

Konan kurallar ihtiyaçlara ve toplum gerçeklerine uygun olmalıdır.

Sendika özgürlüğü işçilerin yüzüllar süren mücadelelerinin ürünüdür.

Bu mücadele ile, özgürlükler küçük bir azılığın imtiyazı olmaktan çıkarılmış, demokrasi anlayışına yeni boyutlar kazandırılmıştır.

Coğu ülkenin ulaşma çabası içinde olduğu coğulcu özgürlükçü demokrasi bu temel üzerinde yükselebilmiştir. Sendika özgürlüğü, tüm içeriği ile, çağımızda, uluslararası hukukun konusudur ve bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Sendika
Özgürlüğü
Bir
Bütündür

İşçilerin ekonomik hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla sendika kurma hakkı vardır; bu haktan her çalışan yararlanacaktır. Sendika özgürlüğü bir bütündür... Sendikalar ana tüzük ve yönetmeliklerini serbestçe düzenlemeye, yöneticilerini tam bir özgürlük içinde seçme, başta toplu pazarlık ve grev olmak üzere, çalışmalarını ve iş programlarını özgürce belirleme haklarına sahiptir. Çağımızın demokratik, özgürlükçü devleti bu hakların yasal bir biçimde kullanılmasını engelleyecektir, hakları ve özgürlükleri kısıtlayacak müdahalelerden kaçınmak zorundadır. Coğulcu özgürlükçü demokrasının en onde gelen dayanakları bu ilkelerdir. Demokrasi bu ilkelerle güçlündür.

Grev
Hakkının
Özü
Clâneneniyor

Anayasa Tasarısı ile öngörülen düzende, memurlar gibi, işçiler içinde önemli bir kesiminde sendika kurma, toplu sözleşmeyi yapma ve bunu sağlayabilmek için, koşullar gerektiriyorsa, greve başvurma olanakları elliinden alınmaktadır.

Anayasa Tasarısı ile öngörülen düzende grev hakkının özü vahim bir şekilde zedelenirken, işverenlere lokavt yetkisi tanınarak Anayasa desteğiinde bir saldırı silahlı verilmek istenmektedir.

İşçiler
Yüksek Hakem Kuruluna
Saygı
Duymuyor

Anayasa Tasarısı ile öngörülen düzende grevleri yapılamaz hale getirecek her önlem ge-

liştirilmektedir. Grev yasakları, daha ileri derecede erteleme olanakları sağlanması yanında, Yüksek Hakem Kurulu vasıtıyla «mecburî takkim» kural haline getirilmektedir. Yüksek Hakem Kurulu, gerçekleştirilmeye çalışılan bu düzende, serbest toplu pazarlık hakkının kullanımına her zaman müdahale edebilecek, çalışma şartlarını resen düzenleyebilecektir. Herşeyden önce unutulmamalıdır ki, Türk işçilerine Yüksek Hakem Kurulu'nun çalışmalarının «geçiş dönemi ile sınırlı» olduğu güvencesi verilmiştir. Yaşının gereklisi, resmi beyanlar ortadadır. Yüksek Hakem Kurulu'nun 2364 Sayılı Kanun çerçevesinde sürdürdüğü çalışmalarına hiçbir işçi saygı duymamakla beraber, «geçiş döneminin koşullarına ayak uydurma sorumluluğu ile» tâchammûl etmektedir. Gerçekte bugün bu kurulun «tarafsız hareket ettiği» ileri sürülemez. Kurul, Yönetimin tarafsızlık ilkesi ile taban tabana çelişen bir çalışma içindedir. Kurul bir baskı aracı olarak çalışmaktadır. İşverenlerin toplu pazarlık sırasında gerçekleştirmeye olanak bulamadıkları kısıtlayıcı düzenlemeler, bu Kurul tarafından toplu iş sözleşmelerine yerleştirilmekte, sözleşmelerin yapısı, karakteri değiştirilmektedir. Kaldı ki, Anayasa Tasarısı ile öngörülen düzende, ihtiyaçlara uygun işçi isteklerini gerçekleştirmeye olağanı da bulunamayacaktır; zira, işveren istekleri doğrultusunda Yüksek Hakem Kurulu'nun da yetki alanı, Anayasa Tasarısının 62inci ve 148inci maddelerine göre sınırlanmaktadır.

Hak Grevi
Korunmalıdır

Anayasa Tasarısı ile öngörülen düzende yapılmış bulunan toplu iş sözleşmelerinin hiçbir güvencesi kalmayıacaktır. Zira, Tasarı, toplu iş sözleşmelerinin işverenlerce çiğnenmesi halinde greve imkân vermemeğtedir. İşçiler, tâcâlediği herkesçe bilinen, üstelik Yüksek Hakem Kurulu Başkanının sonuç olarak denetiminde bulunan iş yargısının insafına terkedilmiş oltaklardır. Türkiye'de hak grevinin çok yapılmış olmasına rağmen, iş çevrelerinin, işveren-

**TÜSTAV
VAKFI**

Sendikaların
Denetimine
Karşı
Olunmuş
Var?

İşveren neden hak grevlerinin kaldırılmasını istedileri dikkatle değerlendirilmelidir. Amaçları, toplu iş sözleşmesini çiğnediklerinde, kısa sürede harcete geçirilebilecek bir yoptırırm arasından kurtulabilmektir.

**Genel
Siyaset
Yasağı
Gerçekçi
Değildir**

Anayasa Tasarısının öngördüğü düzende sendikaların her çeşit çatışması «siyaset yapıyor olma tehdidi altında»dır. Bir defa bu konuda hatalı genellemelerden yola çıkmamaz...

Sendikalar hiçbir zaman siyasi partilerin işlevini üstlenmez ancak takdir edilmelidir ki, temel işlevi işçilerin ekonomik ve sosyal hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek de olsa, sendikaların çalışmalarını siyasetten Anayasa Tasarısında yer alan kesin hatlarla soyutlayabilecek olancksızdır. Sendikalar baskı grubudur. Baskı grupları ortak menfaatler etrafında birleşen ve bunları gerçekleştirmek için siyasal otottüler üzerinde etki yapmaya çalışan örgütlenmiş gruplardır. Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yerleşmiş kararlarına göre, sendikalara böyle «genel» nitelikte siyaset yasağı getirilmesi sendika özgürlüğü ile bağdaşmaz.» Esasen böyle bir yasaklama, eğer «baskı aracı» olarak düşünümemekteyse, gerçekçi de değildir. Sendikaların siyasal çalışma içindeki yeri değerlendirilirken gözetilmek gereken husus, sendikaların siyasal partiler karşısındaki «boğimsızlığının» korunabilmesidir.

**«Check-off»
Sendika
Özgürlüğü
Soruunu
Olmustur...**

Anayasa Tasarısı ile öngörülen düzende, işçileri haklarını koruma ve geliştirme mücadelede malî kaynaktan yoksun hale getirmenin planları yapılmıştır. Malî kaynakları kurutulacak sendikalar toplu sözleşme sisteminin etkili gücü olmaktan çıkarılacak, sendikacılık çökertile-

cektir. Daha ilk günlerden, 1970'li yıllarda beri işçi üyelik aidatlarının ücret bordrolarından kesilmesinin engellenmesi yönüneki işveren isteğinin temelinde yatan bu düşüncedir. İşveren iddialarının aksine, sendika üyelik aidatlarının ödeme sırasında «**ücret bordrolarından kesilerek sendika hesabına yatırılması usulü**» olan «check-off'un Dünya'da yaygın bir uygulaması var»dır... Batı Ülkelerinden tek örnek olarak Fransa'yı gösterenler, Fransız İş Hukuku'nun örneğin «lokavt yetkisi» karşısındaki tavrını, Fransız sendikalarının çalışmalarını sürdürdükleri engin özgürlük ortamını tartışmaya hazır olmalıdır. Bu, en azından bir dürüstlük gereğidir... İşveren niyetleri belli olduğuna göre, «Devlet eliyle sendikaların güçlenirilmesini önlemek, sendikacılığı etkin bir çalışma içine girmesini engelleyen bir kurumdan kurtarmak..» gibi kamuoyunu yanıltma girişimleri de dürüstlüğe bağdaşmaz...

İşverenler niyetlerinin sendikacılığı malî bakımından istikrarsızlığa sürüklmek, giderek sendika özgürlüğünü ortadan kaldırılmak olduğunu ikrar etmelidirler.

Check-off ile ortaya çıkan sorun, bu aşamada, Türk Sendikacılık Hareketi için malî kaynaklarında bir istikrarsızlığa sürüklenebilmesi sorunu olmaktan ötedir. Sorun, «sendika özgürlüğünün bu yoldan da tahrif edilmeye çalışılması sorunu»dur!

Anayasa Tasarısında, sanki yenilikmiş gibi, sendikaların hem malî, hem de idari tutulmadan denetime tabi tutulmak istediği öne sürülmektedir...

Hemen belirtilemelidir ki, Türk Sendikacılık Hareketi hiçbir zaman denetime Karşı olmamıştır.

Sendikaları denetleme olanlığı olmadığı yerdeki görüş ise tümüyle yanlıştır ve İşverenlerin sistemli bir koralama kampanyasının eseridir.

Türkiye'de denetimin herçoşit yasal olağın daima olmuştur...

Burun için uzaklara gitmeye gerek de yoktur... Yürürlükteki Yasaların incelenmesi yeterlidir.

Yurdumuzda sendikalar hem iç hem de dış denetim tâbidirler...

İç denetim, denetim organlarını sendika yapısında «zorunlu organ» olarak kabul etmekte başlamaktadır. Her düzeyde zorunlu organ olan denetim cihazı, sendikaların gelir kaynaklarının belirlenmesi, defter tutmak yükümlülüğü, yöneticilerin mal beyanında bulunma gereği ile teçhiz edilmiştir. Hesap raporlarının ve çalışmaların rapor halinde üyelerle (ve/veya delegelere) sunulması zorunludır.

Dış denetim, İdari ve mali alanlat yanında, genel güvenlik konusunda da olabilmektedir.

Sendikalar Kanununun 28'nci maddesine göre tutulacak defterler bellidir; aynı Yasadanın 29'ncu maddesine göre, bilanço ve hesaplar ile çalışma raporları, oit olduğu dönemi izleyen üç ay içinde Çalışma Bakanlığına gönderilecektir. Gönderilecek bilanço ve hesaplar arasında, sendikanın o dönem içindeki (1) gelirleri ve gelir kaynakları, (2) giae'leri ve sarf yeri, (3) başkana ve idarecilere verilen ücretlerle memur ve müstahdemlere ödenen meblâğ, (4) para mevcudu, (5) Demirbaş mevcudu, (6) gayrimenkül mevcudu, (7) üyelerin mevcudu, yer almaktır. Ayrıca, Çalışma Bakanlığı sendikanın mali durumu ile ilgili başkaca bilgi isterse, bu dahi verilecektir. Sendikalar Kanununun 29'ncu maddesinin 1630 Sayılı Dernekler Kanununun 40'ncı maddesindeki «genel denetimin yerini tutan özel bir huküm olmadığı» sonucuna varılırsa, bu takdirde, sendikalar anılan 40'ncı madde hükmüne de tâbidiirler. 1630 Sayılı Kanunun 40'ncı maddesine göre, «Dernek-

lerin İşlemeleri, defterleri, hesapları ve faaliyetleri İçisleri Bakanlığınca veya dernek merkezi veya şubesinin bulunduğu yerin en büyük mülkiye amiri tarafından bizzat veya bakanlıklar tarafından da denetlenebilir. Denetleme sırasında görevli memurlar tarafından istenecek her türlü defter, belge ve işlemeli yazıların, dernek yetkileri tarafından gösterilmesi ve verilmesi zorunludur.»

Sendikalar Kanununun 29 ncu maddesinin «Özel» huküm olmakla uygulanacağı ve 40'ncı maddenin uygulanamayacağı sonucuna varılısa da, bu durum, 1630 Sayılı Kanunun mali denetim ilişkin 41'nci maddesinin sendikalar hakkında uygulanmasına engel teşkil etmemektedir. Zira, 1963 Yılında 29'ncu madde düzenlenirken, Millet Meclisi tutanaklarında da yer aldığı Üzerine «Maliye Bakanlığı'nın konularından doğan teftiş ve murakebe yetkileri pek tabii saklıdır» denilmiştir. Bu durumda, Sendikalar mali yöneden, yukarıda deñinilen hükümler yanında, 1630 Sayılı Dernekler Kanununun 41'inci maddesine de tâbidiir. Bu maddeye göre, «Dernek hesapları ve hesaplarla ilgili belge ve defterler, en az üç yılda bir Maliye müfettişleri veya mahalli mülkiye amiri tarafından görevlendirilecek memurlar tarafından denetlenir.»

Nihayet, genel güvenlik denetimi çerçevesinde, Dernekler Kanununun 42'nci maddesinin sendikalara da uygulanacağı sonucuna ulaşmaktadır. Bu maddeye göre, «kolluk kuvvetleri derneklerin merkez ve şubelerinin yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklenmelerine mahalli mülkiye amirinin yazılı emri ile her zaman girebilirler.» Buna, 1492 Sayılı Sıkıyönetim Kanununun değişik 3. Maddesinden kaynaklanan yetkiler de eklenmelidir. «Sıkıyönetim bölgesinde genel güvenlik ve kamu düzenini korumak ve sağlamakla görevli «Sıkıyönetim Komutanı», konutları ve her türlü dernek, siyasi parti, sendika, kulüp gibi teşekkültlere ait binaları... mektup, telgraf vs. mersuleleri ve kişilerin üzerlerini herhangi bir müracaat, talep ve karara lüzum olmaksızın aramak ve bunlardan sübut

vealtıları olan ya hizmete alıma töbi bulunulan eşya zap temek» yetkisine sahiptir.

Sendikalar yönünden bir diğer dış denetim braci bağlı bulundukları Konfederasyonlardır. Sendikalar Yasasına göre, Konfederasyonlar Üyesi Örgütleri daima denetleyebilir.

Nihayet, sendikaları Devlet Denetleme Kurulu da denetleyecektir...

Tüm bu düzenlemelerin en eskisi 19. en iisi ise 11 yilliktir...

Bu gerçeklere rağmen, Türkiye'de «sendikaları denetlemeye olanoğlu olmadığı» ileri sürülecek, hayali bir soruna çözüm ararmış gibi götümek ve ona ancak «Anayasa» ile çözüm bulamamış gibi ortaya çıkmak, sistemi karalama kampanyasına «taraf» olarak katılmak denektir.

Denetim
Amacı
Asır
«Baskı Aracı»
Olmalıdır

Bununla birlikte belirtilmelidir ki, sendika özgürlüğünün en önemli yönü, sendikaların devlet karşısındaki sahip oldukları eküki statüdür. Sendika özgürlüğünü düzenlenen uluslararası söyleşme ve kurallara göre, sendikalar kuruluş, çalışma, yönetim, denetim, hizmete ve üst örgütler kurma ve bu örgütlerle ilgili alanında tam bir özgürlüğe sahip olmalıdır. Bu özgürlüklerin anlam taşıyabilmesi için sendika ile devlet ilişkisinde sendikaları bağımlı hale getirebilecek düzenlemelerden kaçınılmazı gereklidir. İdari denetim sendikaları bağımlı hale getirmede son derece tehlikeli bir metittir. Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)nın «İnsan Hakları»na ilişkin 1968 tarihli Raporu'nda belirtildiği gibi, «sendikaların iç işlevlerinde kendi kurar ve yönetmelerine bağlı maları sendika özgürlüğünün bir gereğidir; İç işleyse ilişkin kurallar ve yönetim biçimini sendika üyeleri belirler». Belirtilmelidir ki, uluslararası kurallur sendikaların dışarıdan denetlenebilmesi yolunu kapatmaz. Ancak «böyle bir de-

netim uygun yargı mercilerince yapılmalıdır; idareye sendikaların iç işleyişini denetleme yetkisi tanıyan düzenlemeler uluslararası kurallara uygun değildir» Mali denetim ise bir «mali kontrol ve soruşturma» biçimine dönüştürülmelidir. Ancak «istisna olarak ve koşullar gerektirdiğinde başvurulacak, tarafsızlığı bilinen uygun mercilere yapılacak bir çalışma olmalıdır.»

Kamu
Özgürlükleri
Sendika
Özgürlüğünün
Ayrılmaz
Unsurudur...

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Anayasa Tasarısı ile ilgili olarak yaptığı tüm açıklamalarda «kamu özgürlüklerinin korunmasını» istemiştir. Kamu özgürlüklerinin korunması, herşeyden önce, çoğulcu özgürlükçü demokrasının temel şartıdır. Koruyucu haklar ve özgürlükler, isteme hakları, katılma hakları ve özgürlükleri olarak sınıflandırılabilen olsa kamu özgürlüklerinde, «özgürlüğün kural, sınırlamanın ise istisna olması» gereklidir. Özgürlük ancak, «toplum yaşamının bozulmamasını sağlamak ve kendisinden herkesin yararlanabileceğini mümkün kılmak amacıyla» sınırlanabilir. Bu yapılrken, «hak yada özgürlüğün özüne dokunulmayaçaktır» Bir hak ve özgürlüğün amacına uygun kullanılmasını son derece zorlaştıran yada onu kullanılamaz duruma düşüren kayıtlara bağlanması halinde; o hak yada özgürlüğün özüne dokunulmuş olur.

Öte yandan kamu özgürlükleri ile sendikal haklar arasında çok yakın bir bağ vardır. Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)nın «İnsan Hakları»na ilişkin 1968 tarihli Raporu'nda belirtildiği gibi, «İnsan hak ve özgürlüklerinin kısıtlandığı yerlerde sendikal hak ve özgürlükler de kısıtlanmaktadır».

Sendika özgürlüğü ile kamu özgürlükleri arasındaki yakın ilişki, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 1970 tarihli bir kararında da açıkça belirtilmiştir. Kararda, «sendika özgürlüğünün

bir anlam taşımazı için, işçi (ve işveren örgütlerinin, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde ve Birleşmiş Milletler Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmesi'nde ifadesini bulan hak ve özgürlüklerden yararlanması gerektiği» belirtilmiştir. Korara göre, «sendikal hak ve özgürlüklerin «normal» bir biçimde kullanılabilmesi için, işçi örgütlerine kişi dokunululuzlığı ve kişi güvenliğine, haberleşme özgürlüğüne, söz ve düşünce özgürlüğüne, toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma özgürlüğüne, bağımsız ve tarafsız yargıcı önünde yargılanma hakkına, mal varlığının korunmasına» ilişkin kamu özgürlükleri tanınması ve ekleksiz uygulanmalıdır. Zira, «...gerçek onlarda özgür ve bağımsız bir sendikacılık hareketi enek temel insan haklarının güvence altında olduğu bir rejimde gelişebilir...».

Anayasa Tasarısı tüm bu gerçekleri de gözardı etmektedir.

Son
Birkaç
Söz

Oniki Eylül Demokrasiyi Koruma ve Kollama Harekâti'nın onde gelen hedefi, 12 Eylül 1980 öncesinin derin açılarla yol açan sarsıntısını geride bırakmak ve kaderde, kıvançta, tatsız ortak bir ulus olarak bölünmez bir bütünü içinde, Atatürk ilkelerinin ve devrimlerinin yol göstericiliği ile demokrasiyi yeniden kurmak ve sürekli kılmaktır.

Ulusumuz için hayatı önem taşıyan bu hedefin gerçekleştirilimesinde toplumun her kesiminden sorumluluklarını bilmesi, özellikle geçiş dönemine özgü önlemlere saygılı olması beklenmiştir. Toplumdan bu davranış kurallarına uymalarını isteyenler, buna karşılık, geleneksel tutumlarına da uygun bir biçimde, topluma her alanda adaletli ve tarafsız bir yönetim sözü vermişlerdir. Yarının devlet yapısında ve demokrasisinde Türk Toplumunun en büyük güvencesini bu söz teşkil etmektedir. Anayasa çalışmalarında bu söze ve Ulusça ulaşımak istenen çağdaş hedefe gölge düşürülmemesine özen gösterilmelidir.

Türkiye'nin sosyal gelişmesinde birinci derecede sorumlu ve etkili olan bir Kuruluş olarak belirtmek istiyoruz ki, Anayasa'da kurumlaştırmaya çalışan işveren istekleri; bu program Türkiye'yi bir çıkmaza sürükleyebilir. Hak ve menfaatlerini koruma ve geliştirme olanakları kısıtlanmış, hatta elliinden alınmış İşçilerden, böyle bir yaklaşımla, toplumsal sorumluluk üstlenmelerinin beklenemeyeceği takdir edilmeli dir.

Türk Uluşu, Türk çolşanı çoğulcu özgürlükü demokrasiyi, tüm çağdaş koşulları ile istemektedir.

Bu isteğe uygun hareket edilmelidir..
Türk Uluşu, güven beklemektedir; Ulusa güvenilmelidir.

Anayasada bir menfaat grubunun sosyal bunalım programına değil, Türk Uluşunun çağdaş, özgürlükü isteğine uyulmalıdır.